KOMISIJAS ĪSTENOŠANAS LĒMUMS (ES) 2018/1522

(2018. gada 11. oktobris),

ar ko nosaka vienotu formātu valstu gaisa piesārņojuma ierobežošanas programmām atbilstīgi Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai (ES) 2016/2284 par dažu gaisu piesārņojošo vielu valstu emisiju samazināšanu

(izziņots ar dokumenta numuru C(2018) 6549)

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada 14. decembra Direktīvu (ES) 2016/2284 par dažu gaisu piesārņojošo vielu valstu emisiju samazināšanu un ar ko groza Direktīvu 2003/35/EK un atceļ Direktīvu 2001/81/EK ([1]), un jo īpaši tās 6. panta 10. punktu,

tā kā:

(1) Valstu gaisa piesārņojuma ierobežošanas programmas ir galvenais Direktīvā (ES) 2016/2284 paredzētais pārvaldības rīks, kas palīdz dalībvalstīm plānot valsts rīcībpolitikas un pasākumus ar mērķi izpildīt valstu emisiju samazināšanas saistības, kas direktīvā nospraustas 2020. un 2030. gadam, un tādējādi gan nodrošināt prognozējamību ieinteresētajām personām, gan atbalstīt investīciju pārvirzi uz tīrām un efektīvām tehnoloģijām. Tās palīdz sasniegt gaisa kvalitātes mērķus atbilstīgi minētās direktīvas 1. panta 2. punktam un nodrošināt saskanību ar plāniem un programmām citās relevantās politikas jomās, tostarp klimata, enerģētikas, lauksaimniecības, rūpniecības un transporta jomā.

(2) Saskaņā ar Direktīvas (ES) 2016/2284 6. panta 5. punktu par valstu gaisa piesārņojuma ierobežošanas programmu projektiem un jebkādiem nozīmīgiem jauninājumiem pirms galīgā varianta pieņemšanas [pabeigšanas] ir jāapspriežas ar sabiedrību saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2003/35/EK ([2]) 2. panta 2. punktu un ar kompetentajām iestādēm, kurām ir pienākumi gaisa piesārņojuma, kvalitātes un pārvaldības jomā.

(3) Valstu gaisa piesārņojuma ierobežošanas programmām būtu arī jāveicina atbilstīgi Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2008/50/EK ([3]) 23. pantam izveidoto gaisa kvalitātes plānu sekmīga īstenošana. Minētajā nolūkā dalībvalstīm būtu jāņem vērā nepieciešamība samazināt emisijas, jo īpaši slāpekļa oksīdu un smalko daļiņu emisijas, tajās zonās un aglomerācijās, kuras ietekmē pārmērīga gaisa piesārņotāju koncentrācija, un/vai tajās zonās un aglomerācijās, kuras rada ievērojamu gaisa piesārņojumu citās zonās un aglomerācijās, tostarp kaimiņvalstīs.

(4) Kā norādīts Komisijas "Otrajā ziņojumā par Enerģētikas savienības stāvokli" ([4]), dalībvalstīm nacionālie enerģētikas un klimata politikas plāni, kur vien iespējams, būtu jāizstrādā līdztekus nacionālajām gaisa piesārņojuma ierobežošanas programmām, jo šo plānu pamatā lielākoties ir līdzīgi pasākumi un darbības.

(5) Lai pieskaņotos ziņošanai par rīcībpolitikām un pasākumiem Savienības klimata un enerģētikas politikas ietvaros, valstu gaisa piesārņojuma ierobežošanas programmu vienoto formātu vajadzētu – ciktāl tas skar kopīgus elementus – salāgot ar ziņošanas pienākumiem, kas paredzēti Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) Nr. 525/2013 ([5]) un Komisijas Īstenošanas regulā (ES) Nr. 749/2014 ([6]).

([1]) OV L 344, 17.12.2016., 1. lpp.

([2]) Eiropas Parlamenta un Padomes 2003. gada 26. maija Direktīva 2003/35/EK, ar ko paredz sabiedrības līdzdalību dažu ar vidi saistītu plānu un programmu izstrādē un ar ko attiecībā uz sabiedrības līdzdalību un iespēju griezties tiesās groza Padomes Direktīvas 85/337/EEK un 96/61/EK (OV L 156, 26.6.2003., 17. lpp.).

([3]) Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 21. maija Direktīva 2008/50/EK par gaisa kvalitāti un tīrāku gaisu Eiropai (OV L 152, 11.6.2008., 1. lpp.).

([4]) COM(2017) 53 final, 2017. gada 1. februāris, 14. lpp.

([5]) Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 21. maija Regula (ES) Nr. 525/2013 par mehānismu siltumnīcefekta gāzu emisiju pārraudzībai un ziņošanai un citas informācijas ziņošanai valstu un Savienības līmenī saistībā ar klimata pārmaiņām un par Lēmuma Nr. 280/2004/EK atcelšanu (OV L 165, 18.6.2013., 13. lpp.).

([6]) Komisijas 2014. gada 30. jūnija Īstenošanas regula (ES) Nr. 749/2014 par tās informācijas struktūru, formātu, iesniegšanas procedūrām un izskatīšanu, kuru dalībvalstis ziņo saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 525/2013 (OV L 203, 11.7.2014., 23. lpp.).

(6) Lai izpildītu Direktīvā (ES) 2016/2284 paredzētās amonjaka emisiju samazināšanas saistības, būtu jānosaka vēl citas valstu rīcībpolitikas un pasākumi. Tāpēc valstu gaisa piesārņojuma ierobežošanas programmās vajadzētu iekļaut arī samērīgus pasākumus, kas piemērojami lauksaimniecības nozarei.

(7) Vienots valstu gaisa piesārņojuma programmu formāts Komisijai atvieglotu programmu izskatīšanu, kas tai jādara saskaņā ar Direktīvas (ES) 2016/2284 10. panta 1. punkta trešo daļu, un ļautu labāk salīdzināt dažādu dalībvalstu programmas.

(8) Dalībvalstis savās gaisa piesārņojuma ierobežošanas programmās var ietvert ne tikai obligāto saturu, bet arī citu nozīmīgu informāciju par savām iecerētajām rīcībpolitikām un pasākumiem, kuru mērķis ir vērsties pret viskaitīgākajiem piesārņotājiem, kas skar jutīgas iedzīvotāju grupas. Tāpat tās saskaņā ar Direktīvas (ES) 2016/2284 1. panta 2. punktu var paredzēt pasākumus, kuru mērķis ir emisijas vēl vairāk samazināt, lai sasniegtu tādu gaisa kvalitātes līmeni, kas atbilst Pasaules Veselības organizācijas publicētajām gaisa kvalitātes pamatnostādnēm, un sasniegt Savienības mērķus bioloģiskās daudzveidības un ekosistēmu jomā.

(9) Lai gan saskaņā ar Direktīvas (ES) 2016/2284 4. panta 3. punktu emisiju samazināšanas saistību izpildē neņem vērā emisijas no starptautiskās jūras satiksmes vai emisijas no gaisa kuģiem ārpus nosēšanās un pacelšanās cikla, dalībvalstis gaisa piesārņojuma ierobežošanas programmās var izklāstīt savas iecerētās rīcībpolitikas un pasākumus, kuru mērķis ir samazināt emisijas no šiem avotiem.

(10) Vienotā formāta projektu dalībvalstis apsprieda un komentēja Gaisa kvalitātes ekspertu grupas sanāksmēs 2017. gada 4. aprīlī, 2017. gada 28. novembrī un 2018. gada 9. aprīlī ([1]).

(11) Šajā lēmumā paredzētie pasākumi ir saskaņā ar atzinumu, kuru sniegusi ar Direktīvas 2008/50/EK 29. pantu izveidotā Gaisa kvalitātes komiteja,

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Priekšmets

Vienotais formāts, kādā sagatavo valstu gaisa piesārņojuma ierobežošanas programmas un kas paredzēts Direktīvas (ES) 2016/2284 6. panta 10. punktā, ir noteikts šā lēmuma pielikumā.

2. pants

Formāts

Dalībvalstis, ziņodamas Komisijai par savām gaisa piesārņojuma ierobežošanas programmām saskaņā ar Direktīvas (ES) 2016/2284 10. panta 1. punktu, izmanto pielikumā noteikto vienoto formātu.

3. pants

Stāšanās spēkā

Šis lēmums stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tā publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

Briselē, 2018. gada 11. oktobrī

Komisijas vārdā –
priekšsēdētājs
Jean-Claude JUNCKER

([1]) Sk. Komisijas ekspertu grupu reģistru (grupa Nr. E02790), http://ec.europa.eu/transparency/regexpert/index.cfm?Lang=LV

PIELIKUMS

Vienotais formāts, kādā sagatavo valstu gaisa piesārņojuma ierobežošanas programmas saskaņā ar Direktīvas (ES) 2016/2284 6. pantu

1. LAUKU APRAKSTI

Šajā vienotajā formātā ar M apzīmēti visi obligātie lauki, bet ar O – izvēles lauki.

2. VIENOTAIS FORMĀTS

2.1. **Programmas nosaukums, kontaktinformācija un tīmekļa vietnes**

2.1.1. *Programmas nosaukums, kontaktinformācija un tīmekļa vietnes (M)*

Programmas nosaukums	
Datums	
Dalībvalsts	
Par programmas sagatavošanu atbildīgās kompetentās iestādes nosaukums	
Atbildīgā dienesta tālruņa numurs	
Atbildīgā dienesta e-pasta adrese	
Saite uz vietni, kur programma publicēta	
Saite(-es) uz vietni(-ēm), kur programma apspriesta	

2.2. **Kopsavilkums (O)**

Šo kopsavilkumu var sagatavot arī kā atsevišķu dokumentu (ieteicams ne vairāk par 10 lpp.). Tas ir 2.3. līdz 2.8. iedaļas kodolīgs kopsavilkums. Ja iespējams, kopsavilkumā vēlams izmantot grafiskas ilustrācijas.

2.2.1. *Valsts gaisa kvalitātes un piesārņojuma politikas satvars*

Politikas prioritātes un to saikne ar citās relevantās politikas jomās nospraustām prioritātēm	
Valsts, reģionālajām un vietējām iestādēm uzticētie pienākumi	

2.2.2. *Progress, kas emisiju samazināšanā un gaisa kvalitātes uzlabošanā kopš 2005. gada panākts ar pašreizējo rīcībpolitiku un pasākumiem*

Panāktie emisiju samazinājumi	
Gaisa kvalitātes mērķu sasniegšanas sekmes	
Iekšzemes emisiju avotu pašreizējā pārrobežu ietekme	

2.2.3. *Prognozētā turpmākā attīstība līdz 2030. gadam, pieņemot, ka nemainās jau pieņemtās rīcībpolitikas un pasākumi (RPP)*

Prognozētās emisijas un emisiju samazinājumi (scenārijs "ar pasākumiem" ("AP scenārijs")	
Prognozētā ietekme uz gaisa kvalitātes uzlabošanos (AP scenārijs)	
Nenoteiktības	

2.2.4. *Politikas risinājumi, kuri tiek apsvērti, lai izpildītu emisiju samazināšanas saistības, kas noteiktas 2020. un 2030. gadam, un sasniegtu 2025. gadam noteiktos starpposma emisiju līmeņus*

Galvenie apsvērtie politikas risinājumu kopumi	

2.2.5. *Kopsavilkums par pasākumiem un politiku, ko plānots pieņemt katrā sektorā, tostarp to pieņemšanas, īstenošanas un pārskatīšanas laika grafiks un atbildīgās kompetentās iestādes*

Skartais sektors	Rīcībpolitikas un pasākumi (RPP)			
	Izvēlētās RPP	Izvēlēto RPP īstenošanas grafiks	Par izvēlēto RPP īstenošanu un izpildi atbildīgā(-ās) kompetentā(-ās) iestāde(-es) (veids un nosaukums)	Izvēlēto RPP pārskatīšanas grafiks
Energoapgāde				
Energopatēriņš				
Transports				
Rūpnieciskie procesi				
Lauksaimniecība				
Atkritumu apsaimniekošana / atkritumi				
Transversālie sektori				
Cits (norādīt)				

2.2.6. *Saskaņotība*

Novērtējums par to, kā izvēlētās RPP nodrošina saskaņotību ar citās relevantās politikas jomās izveidotajiem plāniem un programmām	

2.2.7. *Rīcībpolitiku un pasākumu (ar papildu pasākumiem – APP) prognozētā kopējā ietekme uz emisiju samazinājumiem, uz gaisa kvalitāti savā un kaimiņu dalībvalstu teritorijā un uz vidi, un saistītās nenoteiktības*

Emisiju samazināšanas saistību prognozētā izpilde (APP)	
Elastīguma iespēju izmantošana (attiecīgā gadījumā)	
Prognozētā gaisa kvalitātes uzlabošanās (APP)	
Prognozētā ietekme uz vidi (APP)	
Metodika un nenoteiktības	

2.3. **Valsts gaisa kvalitātes un piesārņojuma politikas satvars**

2.3.1. *Politikas prioritātes un to saikne ar citās relevantās politikas jomās nospraustām prioritātēm*

Valsts emisiju samazināšanas saistības salīdzinājumā ar 2005. bāzes gadu (%) (M)	SO_2	NO_x	NMGOS	NH_3	$PM_{2,5}$
2020–2029 (M)					
No 2030 (M)					
Gaisa kvalitātes prioritātes: valsts politikas prioritātes saistībā ar ES vai valsts gaisa kvalitātes mērķiem (t. sk. robežvērtības, mērķvērtības un saistības attiecībā uz ekspozīcijas koncentrāciju) (M) *Var atsaukties arī uz PVO ieteiktajiem gaisa kvalitātes mērķiem.*					
Relevantās klimata pārmaiņu un enerģētikas politikas prioritātes (M)					
Relevantās politikas prioritātes relevantajās politikas jomās, t. sk. lauksaimniecībā, rūpniecībā un transportā (M)					

2.3.2. *Valsts, reģionālajām un vietējām iestādēm uzticētie pienākumi*

Attiecīgo iestāžu saraksts (M)	Aprakstīt, kāda veida iestādes tās ir (piem., vides inspekcija, reģionālā vides aģentūra, pašvaldība) (M) Vajadzības gadījumā iestādes nosaukums (piem., XXX ministrija, XXX valsts aģentūra, XXX reģionālā pārvalde):	Aprakstīt, kādi ir uzticētie pienākumi gaisa kvalitātes un gaisa piesārņojuma jomā (M) Pēc vajadzības izvēlēties no tālāk uzskaitītajiem: — politikas veidošana — īstenošana — izpildes panākšana (t. s. attiecīgā gadījumā inspicēšana un atļauju izdošana) — ziņošana un monitorings — koordinēšana — cits (norādīt)	Avotsektori, par kuriem iestāde atbildīga (O)
Valsts (nacionālās) iestādes (M)			
Reģionālās iestādes (M)			
Pašvaldības (M)			

Pēc vajadzības var pievienot jaunas rindas.

2.4. **Progress, kas emisiju samazināšanā un gaisa kvalitātes uzlabošanā panākts ar pašreizējām rīcībpolitikām un pasākumiem (RPP), kā arī tas, cik lielā mērā panākta atbilstība valsts un Savienības saistībām salīdzinājumā ar 2005. gadu**

2.4.1. *Progress, kas emisiju samazināšanā panākts ar pašreizējām RPP, kā arī tas, cik lielā mērā panākta atbilstība valsts un Savienības emisiju samazināšanas saistībām*

Aprakstīt, kāds progress emisiju samazināšanā panākts ar pašreizējām RPP, kā arī tas, cik lielā mērā panākta atbilstība valsts un Savienības emisiju samazināšanas tiesību aktiem (M)	
Norādīt pilnas atsauces (nodaļa un lappuse) uz publiski pieejamām pamatojošām datkopām (piem., vēsturisko emisiju pārskatiem) (M)	
Iekļaut grafiskus attēlus, kur parādīti emisiju samazinājumi pa piesārņotājiem un/vai galvenajiem sektoriem (O)	

2.4.2. *Progress, kas gaisa kvalitātes uzlabošanā panākts ar pašreizējām RPP, kā arī tas, cik lielā mērā panākta atbilstība valsts un Savienības gaisa kvalitātes saistībām*

Aprakstīt, kāds progress gaisa kvalitātes uzlabošanā panākts ar pašreizējām RPP un cik lielā mērā panākta atbilstība valsts un Savienības gaisa kvalitātes saistībām; norādīt vismaz to gaisa kvalitātes zonu skaitu (no gaisa kvalitātes zonu kopskaita), kas (ne)atbilst ES gaisa kvalitātes mērķiem attiecībā uz NO_2, PM_{10}, $PM_{2,5}$, O_3 un visiem citiem piesārņotājiem, kas pārsniedz normu (M)	
Norādīt pilnas atsauces (nodaļa un lappuse) uz publiski pieejamām pamatojošām datkopām (piem., gaisa kvalitātes plāniem, avotu sadalījumiem) (M)	
Kartes vai histogrammas, kurās parādītas pašreizējās koncentrācijas gaisā (vismaz attiecībā uz NO_2, PM_{10}, $PM_{2,5}$, O_3 un visiem citiem piesārņotājiem, kas rada problēmas) un, piemēram, to gaisa kvalitātes zonu skaits (no gaisa kvalitātes zonu kopskaita), kas ir (ne)atbilstīgas bāzes gadā un pārskata gadā (O)	
Ja gaisa kvalitātes zonā(-ās) ir konstatētas problēmas, aprakstīt, kādā veidā panākts progress ziņoto maksimālo koncentrāciju samazināšanā (O)	

2.4.3. *Valsts emisiju avotu pašreizējā pārrobežu ietekme*

Attiecīgā gadījumā aprakstīt valsts emisiju avotu pašreizējo pārrobežu ietekmi (M) *Par progresu var ziņot gan kvantitatīvā, gan kvalitatīvā izteiksmē.* *Ja nekādas problēmas nav konstatētas, šo secinājumu norādīt.*	
Ja novērtēšanas rezultātus apraksta, izmantojot kvantitatīvus datus, norādīt minētajā novērtēšanā izmantotos datus un metodikas (O)	

2.5. **Prognozētā turpmākā attīstība, pieņemot, ka nemainās jau pieņemtā politika un pasākumi**

2.5.1. *Prognozētās emisijas un emisiju samazinājumi (AP scenārijs)*

Piesārņotāji (M)	Kopējās emisijas (kt) atbilstīgi emisiju pārskatiem par x-2 vai x-3 gadu (norāda gadu) (M)				Prognozētie sasniegtie emisiju samazinājumi (%) salīdzinājumā ar 2005. gadu (M)			Valsts emisiju samazināšanas saistības 2020.–2029. gadam (%) (M)	Valsts emisiju samazināšanas saistības no 2030. gada (%) (M)
	2005. bāzes gads	2020	2025	2030	2020	2025	2030		
SO_2									
NO_x									
NMGOS									
NH_3									
$PM_{2,5}$									
Izklāstīt saistītās nenoteiktības attiecībā uz AP prognozēm par to, vai tiks sasniegtas emisiju samazināšanas saistības 2020., 2025. un 2030. gadā un pēc tam (O)									
Emisiju prognozēšanas datums (M)									

Ja attīstības prognozes liecina, ka AP scenārijā emisiju samazināšanas saistības netiktu izpildītas, 2.6. sadaļā ir jāizklāsta, kāda papildu politika un pasākumi ir apsvērti, lai atbilstību nodrošinātu.

2.5.2. *Prognozētā ietekme uz gaisa kvalitātes uzlabošanos (AP scenārijs), t. sk. cik lielā mērā tiks panākta atbilstība*

2.5.2.1. Kvalitatīvais apraksts par prognozēto gaisa kvalitātes uzlabošanos (M)

Sniegt kvalitatīvo aprakstu par prognozēto gaisa kvalitātes uzlabošanos un to, kādā mērā būs panākta atbilstība (AP scenārijs) ES gaisa kvalitātes mērķiem attiecībā uz NO_2, PM_{10}, $PM_{2,5}$ un O_3 un visiem pārējiem piesārņotājiem, kas rada problēmas, līdz 2020., 2025. un 2030. gadam (M) Norādīt pilnas atsauces (nodaļa un lappuse) uz publiski pieejamām pamatojošām datkopām (piem., gaisa kvalitātes plāniem, avotu sadalījumiem), kur aprakstīti prognozētā uzlabošanās un tas, kādā mērā būs panākta atbilstība (M)	

2.5.2.2. Kvantitatīvais apraksts par prognozēto gaisa kvalitātes uzlabošanos (M)

GKPD vērtības	Prognozētais neatbilstīgo gaisa kvalitātes zonu skaits				Prognozētais atbilstīgo gaisa kvalitātes zonu skaits				Kopējais gaisa kvalitātes zonu skaits			
	Norādīt bāzes gadu	2020	2025	2030	Norādīt bāzes gadu	2020	2025	2030	Norādīt bāzes gadu	2020	2025	2030
$PM_{2,5}$ (1 gads)												
NO_2 (1 gads)												

GKPD vērtības	Prognozētais neatbilstīgo gaisa kvalitātes zonu skaits				Prognozētais atbilstīgo gaisa kvalitātes zonu skaits				Kopējais gaisa kvalitātes zonu skaits			
	Norādīt bāzes gadu	2020	2025	2030	Norādīt bāzes gadu	2020	2025	2030	Norādīt bāzes gadu	2020	2025	2030
PM_{10} (1 gads)												
O_3 (maks. 8 h/vidējais)												
Cits (norādīt)												

2.6. **Politikas risinājumi, kuri apsvērti, lai izpildītu emisiju samazināšanas saistības, kas noteiktas 2020. un 2030. gadam, un sasniegtu 2025. gadam noteiktos starpposma emisiju līmeņus**

Šajā sadaļā prasīto informāciju paziņo, izmantojot "Politikas un pasākumu rīku", ko šai vajadzībai nodrošina EVA.

2.6.1. *Sīkāka informācija par RPP, kuri apsvērti, lai izpildītu emisiju samazināšanas saistības (ziņošana RPP līmenī)*

Atsevišķas RPP vai RPP kopuma nosaukums un īss apraksts (M)	Skartie piesārņotāji (izvēlēties vajadzīgos) SO_2, NO_x, NMGOS, NH_3, $PM_{2,5}$, (M); kvēpi $PM_{2,5}$ sastāvā, citi (piem., Hg, dioksīni, SEG) (O) (norādīt)	Atsevišķas RPP vai RPP kopuma mērķis (*) (M)	RPP (^) veids(-i) (M)	Primārie un attiecīgā gadījumā pārējie skartie sektori (†) (M)	Īstenošanas periods (M attiecībā uz īstenošanai izvēlētajiem pasākumiem)		Par īstenošanu atbildīgā(-ās) kompetentā(-ās) iestāde(-es) (M attiecībā uz īstenošanai izvēlētajiem pasākumiem) Pēc vajadzības atsaukties uz 2.3.2. tabulā uzskaitītajām.		Sīkāka informācija par analīzē izmantotajām metodikām (piem., specifiski modeļi vai metodes, pamatā esošie dati) (M)	Kvantificēti gaidāmie emisiju samazinājumi (attiecībā uz atsevišķu RPP vai RPP kopumu pēc vajadzības) (kt gadā vai kā diapazons salīdzinājumā ar AP scenāriju) (M)			Nenoteiktību kvalitatīvais apraksts (M, ja informācija pieejama)
					Sākums	Beigas	Veids	Nosaukums		2020	2025	2030	

Pēc vajadzības var pievienot jaunas rindas.

Atbildes laukos, kas apzīmēti ar (*), (^) un (†), aizpilda, izmantojot iepriekšnoteiktos atbilžu variantus, kas ir saskanīgi ar ziņošanas pienākumiem, ko paredz Regula (ES) Nr. 525/2013 par mehānismu siltumnīcefekta gāzu emisiju pārraudzībai un ziņošana un Komisijas Īstenošanas regula (ES) Nr. 749/2014.

Atbildes laukā, kas apzīmēts ar (*), aizpilda, izmantojot vienu no šiem iepriekšnoteiktajiem atbilžu variantiem, kuru izvēlas pēc vajadzības (var izvēlēties vairākus mērķus, papildu mērķus pievieno un norāda laukā "Pārējie") (M):

1. Energoapgāde:
   — atjaunojamo energoresursu īpatsvara pieaugums,
   — pāreja uz kurināmo ar mazāku oglekļa intensitāti,
   — aktīvāka enerģijas ražošana, izmantojot neatjaunojamos energoresursus, ar mazām oglekļa emisijām (kodolenerģija),
   — zudumu samazināšana,

— efektivitātes uzlabošana enerģijas un pārveidošanas nozarē,

— piesārņojuma samazināšanas tehnoloģiju ieviešana,

— citi energoapgādes mērķi.

2. Energopatēriņš:

— ēku energoefektivitātes uzlabojumi,

— ierīču energoefektivitātes uzlabojumi,

— pakalpojumu/terciārā sektora energoefektivitātes uzlabošana,

— energoefektivitātes uzlabošana rūpniecības galapatērētāju nozarēs,

— pieprasījuma pārvaldība/samazināšana,

— citi energopatēriņa mērķi.

3. Transports:

— piesārņojuma mazināšanas tehnoloģiju izmantošana transportlīdzekļos, kuģos un gaisa kuģos,

— transportlīdzekļu, kuģu un gaisa kuģu efektivitātes uzlabojumi,

— pāreja uz sabiedrisko transportu vai nemotorizētiem transportlīdzekļiem,

— alternatīvās degvielas transportlīdzekļiem, kuģiem un gaisa kuģiem (t. s. elektriskie),

— pieprasījuma pārvaldība/samazināšana,

— uzlaboti patēriņa modeļi [uzlabota rīcība],

— uzlabota transporta infrastruktūra,

— citi transporta mērķi.

4. Rūpnieciskie procesi:

— piesārņojuma samazināšanas tehnoloģiju ieviešana,

— rūpnieciskajos procesos radušos fugitīvo [difūzo] emisiju kontroles uzlabošana,

— citi rūpniecisko procesu mērķi.

5. Atkritumu apsaimniekošana/atkritumi:

— pieprasījuma pārvaldība/samazināšana,

— uzlabota reciklēšana [pārstrāde],

— uzlabotas atkritumu apstrādes tehnoloģija,

— uzlabota poligonu apsaimniekošana,

— atkritumu incinerācija, kurā iegūto enerģiju izmanto,

— uzlabotas notekūdeņu apsaimniekošanas sistēmas,

— mazāka atkritumu daudzuma apglabāšana poligonos,

— citi atkritumu jomas mērķi.

6. Lauksaimniecība

— mazāka mēslojuma/kūtsmēslu daudzuma izmantošana aramzemes apsaimniekošanā,

— citas darbības, ar kurām uzlabo aramzemes apsaimniekošanu,

— uzlabota lopkopība [mājlopu apsaimniekošana] un audzētavas,

— uzlabotas dzīvniekizcelsmes atkritumu apsaimniekošanas sistēmas,

— citi lauksaimniecības mērķi.

7. Transversālie sektori:

— satvarpolitika,

— daudznozaru politika,

— pārējie transversālu darbību jomas mērķi.

8. Pārējie mērķi:

— dalībvalstīm jāsniedz īss mērķa apraksts.

Atbildes laukā, kas apzīmēts ar (^), aizpilda, izmantojot vienu no šiem iepriekšnoteiktajiem atbilžu variantiem, kuru izvēles pēc vajadzības (var izvēlēties vairākus RPP veidus, papildu RPP veidus pievieno un norāda laukā "Pārējie") (M):

— Piesārņojuma ierobežošana avotā

— Ekonomiskie instrumenti

— Fiskālie instrumenti

— Brīvprātīgi / pēc sarunām noslēgtas vienošanās

— Informēšanas RPP

— Regulatīvā RPP

— Izglītošanas RPP

— Pētniecības RPP

— Plānošanas RPP

— Pārējie (norādīt)

Atbildes laukā, kas apzīmēts ar (†), aizpilda, izmantojot vienu no šiem iepriekšnoteiktajiem atbilžu variantiem, kuru izvēlas pēc vajadzības (var izvēlēties vairākus sektorus, papildu sektorus pievieno un norāda laukā "Pārējie") (M):

— energoapgāde (kurināmo ieguve, transportēšana, sadale un uzglabāšana, kā arī enerģijas un elektroenerģijas ražošana),

— energopatēriņš (tādu galapatērētāju kā mājsaimniecības, pakalpojumu nozare, rūpniecība un lauksaimniecība kurināmā un elektroenerģijas patēriņš),

— transports,

— rūpnieciskie procesi (ražošanas darbības, kurās materiāli tiek ķīmiski vai fiziski pārveidoti un rodas siltumnīcefekta gāzu emisijas, siltumnīcefekta gāzu izmantošana izstrādājumos un fosilā kurināmā oglekļa izmantošana neenerģētiskām vajadzībām),

— lauksaimniecība,

— atkritumu apsaimniekošana/atkritumi,

— transversālie sektori,

— pārējie sektori (norādīt).

2.6.2. *To atsevišķo RPP vai to RPP kopumu ietekme uz gaisa kvalitāti, kuras apsvērtas, lai izpildītu emisiju samazināšanas saistības (M, ja informācija pieejama)*

Ja informācija pieejama – ietekme uz gaisa kvalitāti (var atsaukties arī uz PVO ieteiktajiem gaisa kvalitātes mērķiem) un vidi	

2.6.3. *Aplēse par to atsevišķo RPP vai to RPP kopumu izmaksām, kuras apsvērtas, lai izpildītu emisiju samazināšanas saistības (O)*

Atsevišķas RPP vai RPP kopuma nosaukums un īss apraksts	Izmaksas EUR uz tonnu samazinātā piesārņotāja	Absolūtās izmaksas gadā EUR	Absolūtie ieguvumi gadā	Izmaksu un ieguvumu attiecība	Cenas gads	Izmaksu un ieguvumu aplēses kvalitatīvais apraksts

Pēc vajadzības var pievienot jaunas rindas.

2.6.4. *Papildu informācija par pasākumiem no Direktīvas (ES) 2016/2284 III pielikuma 2. daļas, kuru mērķis ir panākt, ka lauksaimniecības sektors izpilda emisiju samazināšanas saistības*

	Vai RPP ir iekļauta valsts gaisa piesārņojuma ierobežošanas programmā? Jā/nē (M)	Ja "jā", — norādīt sadaļu/lpp. programmā. (M)	Vai RPP ir precīzi piemērota? Jā/nē (M) Ja nē, aprakstīt veiktās izmaiņas (M)
A. **Amonjaka emisiju ierobežošanas pasākumi (M)**			
1. Dalībvalstis, ņemot vērā ANO EEK 2014. gada Pamatkodeksu par labu lauksaimniecības praksi amonjaka emisiju samazināšanas jomā, izveido valsts konsultatīvu kodeksu par labu lauksaimniecības praksi amonjaka emisiju ierobežošanai, kurā aptver vismaz šādus jautājumus: a) slāpekļa apsaimniekošana, ņemot vērā visu slāpekļa aprites ciklu; b) mājlopu barošanas stratēģijas; c) kūtsmēslu izkliedēšanas paņēmieni, kas rada mazas emisijas; d) kūtsmēslu uzkrāšanas sistēmas, kas rada mazas emisijas; e) dzīvnieku novietņu sistēmas, kas rada mazas emisijas; f) iespējas ierobežot amonjaka emisijas, ko rada minerālmēslu lietošana.			
2. Pamatojoties uz principiem, kuri noteikti ANO EEK Vadlīniju dokumentā par slāpekļa bilancēm, dalībvalstis var izveidot valsts slāpekļa bilanci, lai monitorētu izmaiņas reaktīvā slāpekļa kopējos zudumos lauksaimniecībā, tostarp attiecībā uz amonjaku, slāpekļa oksīdu, amoniju, nitrātiem un nitrītiem			
3. Dalībvalstis aizliedz izmantot amonija karbonāta mēslošanas līdzekļus un var samazināt amonjaka emisijas no neorganiskiem mēslošanas līdzekļiem, izmantojot šādas pieejas: a) urīnvielu saturošus mēslošanas līdzekļus aizstāj ar amonija nitrātu saturošiem mēslošanas līdzekļiem; b) ja turpina izmantot urīnvielu saturošus mēslošanas līdzekļus, izmanto tādas metodes, attiecībā uz kurām ir pierādīts, ka tās samazina amonjaka emisijas vismaz par 30 % salīdzinājumā ar Amonjaka vadlīniju dokumentā aprakstīto standartmetodi; c) tiek sekmēta neorganisko mēslošanas līdzekļu aizstāšana ar organiskiem mēslošanas līdzekļiem, un, ja turpina izmantot neorganiskos mēslošanas līdzekļus, tos izkliedē saskaņā ar paredzamajām prasībām apmēslojamajiem kultūraugiem vai ganībām attiecībā uz slāpekli un fosforu, ņemot vērā arī esošo barības vielu saturu augsnē un barības vielas no citiem mēslošanas līdzekļiem.			

	Vai RPP ir iekļauta valsts gaisa piesārņojuma ierobežošanas programmā? Jā/nē (M)	Ja "jā", — norādīt sadaļu/lpp. programmā. (M)	Vai RPP ir precīzi piemērota? Jā/nē (M) Ja nē, aprakstīt veiktās izmaiņas (M)
4. Dalībvalstis var samazināt amonjaka emisijas no pakaišu kūtsmēsliem, izmantojot šādas pieejas:			
a) samazina emisijas no vircas un cieto kūtsmēslu iestrādāšanas aramzemē un ganībās, izmantojot metodes, kas samazina emisijas vismaz par 30 % salīdzinājumā ar Amonjaka vadlīniju dokumentā aprakstīto standartmetodi, un atbilstīgi šādiem nosacījumiem:			
i) kūtsmēslus un vircu izkliedē tikai saskaņā ar paredzamajām barības vielu prasībām apmēslojamajiem kultūraugiem vai ganībām attiecībā uz slāpekli un fosforu, ņemot vērā arī esošo barības vielu saturu augsnē un barības vielas no citiem mēslošanas līdzekļiem;			
ii) kūtsmēslus un vircu neizkliedē, ja apmēslojamā zeme ir piesātināta ar ūdeni, tā ir applūdusi, sasalusi vai pārklāta ar sniegu;			
iii) vircu ganībās izkliedē, izmantojot cauruļveida laistītājus vai seklo/dziļo iestrādāšanas sistēmu;			
iv) aramzemē izkliedētos kūtsmēslus un vircu iestrādā četru stundu laikā pēc izkliedēšanas;			
b) samazina emisijas no kūtsmēslu uzkrāšanas ārpus dzīvnieku novietnēm, izmantojot šādas pieejas:			
i) pēc 2022. gada 1. janvāra uzbūvētajās vircas krātuvēs izmanto uzkrāšanas sistēmas vai tehniskos paņēmienus, kas rada mazas emisijas un kas, kā pierādīts, samazina amonjaka emisijas vismaz par 60 % salīdzinājumā ar Amonjaka vadlīniju dokumentā aprakstīto standartmetodi, bet saistībā ar esošajām vircas krātuvēm –vismaz par 40 %;			
ii) cieto kūtsmēslu krātuves ir pārsegtas;			
iii) tiek nodrošināts, ka saimniecībās kūtsmēslu krātuves ir pietiekami ietilpīgas, lai kūtsmēslus izkliedētu tikai kultūraugu augšanas periodos;			
c) samazina emisijas no dzīvnieku novietnēm, izmantojot sistēmas, kas, kā pierādīts, samazina amonjaka emisijas vismaz par 20 % salīdzinājumā ar Amonjaka vadlīniju dokumentā aprakstīto standartmetodi;			
d) samazina emisijas no kūtsmēsliem, izmantojot zema proteīna satura barošanas stratēģijas, kas, kā pierādīts, samazina amonjaka emisijas vismaz par 10 % salīdzinājumā ar Amonjaka vadlīniju dokumentā aprakstīto standartmetodi.			

	Vai RPP ir iekļauta valsts gaisa piesārņojuma ierobežošanas programmā? Jā/nē (M)	Ja "jā", — norādīt sadaļu/lpp. programmā. (M)	Vai RPP ir precīzi piemērota? Jā/nē (M) Ja nē, aprakstīt veiktās izmaiņas (M)
B. **Emisiju samazināšanas pasākumi smalko daļiņu ($PM_{2,5}$) un kvēpu emisiju ierobežošanai (M)**			
1. Neskarot Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1306/2013 [1] II pielikumu par savstarpējo atbilstību, dalībvalstis var aizliegt lauksaimniecības atlikumu un atkritumu un koksnes atlikumu sadedzināšanu klajā laukā. Dalībvalstis pārrauga un nodrošina saskaņā ar pirmo daļu īstenota aizlieguma īstenošanu. Jebkādi izņēmumi saistībā ar šādu aizliegumu pieļaujami tikai tad, ja tie noteikti profilaktiskās programmās, lai izvairītos no meža ugunsgrēkiem, apkarotu kaitīgos organismus vai aizsargātu bioloģisko daudzveidību.			
2. Dalībvalstis var izveidot nacionālo konsultatīvo kodeksu par labu lauksaimniecības praksi pienācīgai ražas atlieku apsaimniekošanai, pamatojoties uz šādām pieejām: a) uzlabot augsnes struktūru, iestrādājot tajā ražas atliekas; b) izmantot uzlabotus tehniskos paņēmienus ražas atlieku iestrādāšanai; c) piemērot ražas atlieku izmantošanas alternatīvas metodes; d) uzlabot augsnes stāvokli (barības vielu ziņā) un struktūru, iestrādājot tajā kūtsmēslus tādā apjomā, kas noteikts par optimālu augu augšanai, un tādējādi izvairoties no kūtsmēslu (pakaišu kūtsmēslu, dziļo pakaišu) sadedzināšanas.			
C. **Novērst ietekmi uz mazajām lauku saimniecībām (M)**			
Veicot A un B iedaļā minētos pasākumus, dalībvalstis nodrošina, lai pilnībā tiktu ņemta vērā ietekme uz mazajām un mikro lauku saimniecībām. Dalībvalstis var, piemēram, atbrīvot mazās un mikro lauku saimniecības no minēto pasākumu veikšanas, ja, ņemot vērā piemērojamās emisiju samazināšanas saistības, tas ir iespējams un atbilstoši (M)			

[1] Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 17. decembra Regulas (ES) Nr. 1306/2013 par kopējās lauksaimniecības politikas finansēšanu, pārvaldību un uzraudzību un Padomes Regulu (EEK) Nr. 352/78, (EK) Nr. 165/94, (EK) Nr. 2799/98, (EK) Nr. 814/2000, (EK) Nr. 1290/2005 un (EK) Nr. 485/2008 atcelšanu (OV L 347, 20.12.2013., 549. lpp.).

2.7. **Politika, ko plānots pieņemt katrā sektorā, tostarp pieņemšanas, īstenošanas un pārskatīšanas laika grafiks un atbildīgās kompetentās iestādes**

2.7.1. *Pieņemšanai izvēlētās atsevišķās RPP vai izvēlētie RPP kopumi un atbildīgās kompetentās iestādes*

Atsevišķas RPP vai RPP kopuma nosaukums un īss apraksts (M) *Pēc vajadzības atsaukties uz 2.6.1. tabulā uzskaitītajām.*	Pašlaik plānotais pieņemšanas gads (M)	Relevantie komentāri, kas saņemti apspriešanā par atsevišķo RPP vai RPP kopumu (O)	Pašlaik plānotais īstenošanas grafiks (M)		Starpposma mērķvērtības un rādītāji, kas izvēlēti, lai sekotu līdzi izvēlēto RPP īstenošanas progresam (O)		Pašlaik plānotais pārskatīšanas grafiks (ja nesakrīt ar valsts gaisa piesārņojuma ierobežošanas programmas vispārējo atjaunināšanu, ko veic reizi četros gados) (M)	Par atsevišķu RPP vai RPP kopumu atbildīgās kompetentās iestādes (M) *Pēc vajadzības atsaukties uz 2.3.2. tabulā uzskaitītajām.*
			Sākuma gads	Beigu gads	Starpposma mērķvērtības	Rādītāji		

Atsevišķas RPP vai RPP kopuma nosaukums un īss apraksts (M) *Pēc vajadzības atsaukties uz 2.6.1. tabulā uzskaitītajām.*	Pašlaik plānotais pieņemšanas gads (M)	Relevantie komentāri, kas saņemti apspriešanā par atsevišķo RPP vai RPP kopumu (O)	Pašlaik plānotais īstenošanas grafiks (M)		Starpposma mērķvērtības un rādītāji, kas izvēlēti, lai sekotu līdzi izvēlēto RPP īstenošanas progresam (O)		Pašlaik plānotais pārskatīšanas grafiks (ja nesakrīt ar valsts gaisa piesārņojuma ierobežošanas programmas vispārējo atjaunināšanu, ko veic reizi četros gados) (M)	Par atsevišķu RPP vai RPP kopumu atbildīgās kompetentās iestādes (M) *Pēc vajadzības atsaukties uz 2.3.2. tabulā uzskaitītajām.*
			Sākuma gads	Beigu gads	Starpposma mērķvērtības	Rādītāji		

Pēc vajadzības var pievienot jaunas rindas.

2.7.2. *Skaidrojums, kāpēc izvēlēti tieši šie pasākumi, un novērtējums par to, kā izvēlētās RPP nodrošina saskaņotību ar citās relevantās politikas jomās izveidotajiem plāniem un programmām*

Skaidrojums par to, kāpēc no 2.6.1. punkta pasākumiem izvēlēts tieši šis galīgais pasākumu kopums (O)	
Izvēlēto RPP saskanība ar gaisa kvalitātes mērķiem valstī un – attiecīgā gadījumā – kaimiņu dalībvalstīs (M)	
Izvēlēto RPP saskanība ar citiem relevantiem plāniem un programmām, kas izveidoti, jo to paredz valsts vai Savienības tiesību aktu prasības (piem., nacionālajiem enerģētikas un klimata plāniem) (M)	

2.8. **RPP (ar papildu pasākumiem jeb APP) prognozētā kopējā ietekme uz emisiju samazināšanu, gaisa kvalitāti un vidi, un saistītās nenoteiktības (attiecīgā gadījumā)**

2.8.1. *Emisiju samazināšanas saistību prognozētā izpilde (APP)*

Piesārņotāji (M)	Kopējās emisijas (kt) atbilstīgi emisiju pārskatiem par x-2 vai x-3 gadu (norāda gadu) (M)				Sasniegtie emisiju samazinājumi (%) salīdzinājumā ar 2005. gadu (M)			Valsts emisiju samazināšanas saistības 2020.–2029. gadam (%) (M)	Valsts emisiju samazināšanas saistības no 2030. gada (%) (M)
	2005. bāzes gads	2020	2025	2030	2020	2025	2030		
SO_2									
NO_x									
NMGOS									
NH_3									
$PM_{2,5}$									
Emisiju prognozēšanas datums (M)									

2.8.2. *Emisiju samazināšanas nelineārā trajektorija*

Ja tiek ievērota nelineāra emisiju samazināšanas trajektorija, pierādīt, ka tā ir tehniski vai ekonomiski efektīvāka (alternatīvi pasākumi radītu nesamērīgas izmaksas), ka tā neapgrūtinās nekādu emisiju samazināšanas saistību izpildi 2030. gadā un ka no 2025. gada šī trajektorija konverģēs ar lineāro trajektoriju (M, attiecīgā gadījumā) *Pēc vajadzības atsaukties uz 2.6.3. tabulā uzskaitītajām izmaksām.*	

2.8.3. *Elastīguma iespējas*

Ja tiek izmantotas elastīguma iespējas, jāsniedz pārskats par to izmantošanu (M)	

2.8.4. *Prognozētā gaisa kvalitātes uzlabošanās (APP)*

A. **Prognozētais neatbilstīgo un atbilstīgo gaisa kvalitātes zonu skaits (O)**

GKPD vērtības	Prognozētais neatbilstīgo gaisa kvalitātes zonu skaits				Prognozētais atbilstīgo gaisa kvalitātes zonu skaits				Kopējais gaisa kvalitātes zonu skaits			
	Norādīt bāzes gadu	2020	2025	2030	Norādīt bāzes gadu	2020	2025	2030	Norādīt bāzes gadu	2020	2025	2030
$PM_{2,5}$ (1 gads)												
NO_2 (1 gads)												
PM_{10} (1 gads)												
O_3 (maks. 8 h/vidējais)												
Cits (norādīt)												

B. **Gaisa kvalitātes robežvērtību maksimālie pārsniegumi un vidējie ekspozīcijas rādītāji (O)**

GKPD vērtības	Prognozētie gaisa kvalitātes robežvērtību maksimālie pārsniegumi visās zonās				Prognozētais vidējais ekspozīcijas rādītājs (tikai $PM_{2,5}$ (1 gads))			
	Norādīt bāzes gadu	2020	2025	2030	Norādīt bāzes gadu	2020	2025	2030
$PM_{2,5}$ (1 gads)								
NO_2 (1 gads)								
NO_2 (1 h)								
PM_{10} (1 gads)								
PM_{10} (24 h)								

GKPD vērtības	Prognozētie gaisa kvalitātes robežvērtību maksimālie pārsniegumi visās zonās				Prognozētais vidējais ekspozīcijas rādītājs (tikai $PM_{2,5}$ (1 gads))			
	Norādīt bāzes gadu	2020	2025	2030	Norādīt bāzes gadu	2020	2025	2030
O_3 (maks. 8 h/vidējais)								
Cits (norādīt)								

C. **Ilustrācijas, kurās redzams prognozētā gaisa kvalitātes uzlabošanās un tas, kādā mērā tiks panākta atbilstība**

Kartes vai histogrammas, kurās parādītas prognozētās koncentrācijas gaisā (vismaz attiecībā uz NO_2, PM_{10}, $PM_{2,5}$, O_3 un visiem citiem piesārņotājiem, kas rada problēmas) un, piemēram, to gaisa kvalitātes zonu skaits (no gaisa kvalitātes zonu kopskaita), kas būs (ne)atbilstīgas 2020., 2025. un 2030. gadā, prognozētie maksimālie pārsniegumi valstī un prognozētais vidējās ekspozīcijas rādītājs:	

D. **Kvalitatīvais apraksts par prognozēto gaisa kvalitātes uzlabošanos un to, kādā mērā vairosies atbilstība (APP) (ja iepriekšējās tabulās nav sniegti kvantitatīvi dati) (O)**

Kvalitatīvais apraksts par gaisa kvalitātes uzlabošanos un to, kādā mērā vairosies atbilstība (APP)	

Gada robežvērtību gadījumā prognozes ziņo sakarībā ar maksimālajām koncentrācijām visās zonās. Dienu un stundu robežvērtību gadījumā prognozes ziņo sakarībā ar maksimālajiem pārsniegumiem, kas reģistrēti visās zonās.

2.8.5. *Prognozētā ietekme uz vidi (APP) (O)*

	Bāzes gads, kas izmantots vidisko ietekmju novērtēšanai (norādīt)	2020	2025	2030	Apraksts
Dalībvalsts teritorija (%), kas eksponēta paskābināšanai, pārsniedzot kritiskās slodzes slieksni					
Dalībvalsts teritorija (%), kas eksponēta eitrofikācijai, pārsniedzot kritiskās slodzes slieksni					
Dalībvalsts teritorija (%), kas eksponēta ozonam, pārsniedzot kritiskās slodzes slieksni					

Rādītājus salāgo ar tiem, ko izmanto atbilstīgi Konvencijai par gaisa pārrobežu piesārņojumu lielos attālumos, lai mērītu ekosistēmu eksponētību paskābināšanai, eitrofikācijai un ozonam (https://www.rivm.nl/media/documenten/cce/manual/Manual_UBA_Texte.pdf).